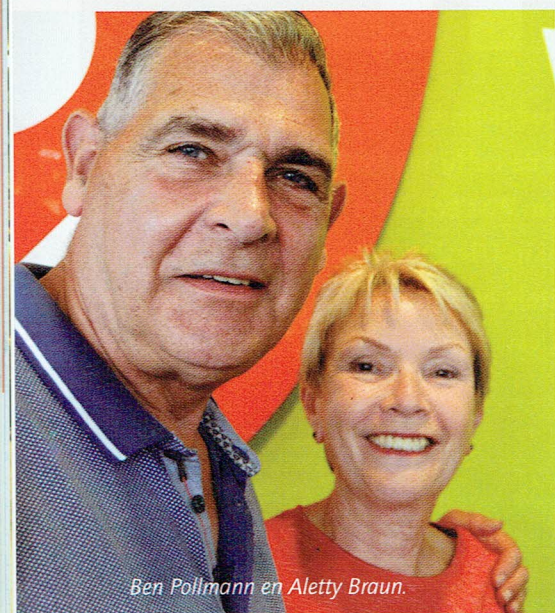

Burgers succesvol in actie voor hun bieb

'Waarin een klein dorp groot kan zijn.' Als in kleine kernen het bibliotheekwerk in gevaar komt, komen de burgers in actie. In Heeze-Leende, Zelhem en Lettele deden ze dat met succes.

Ben Pollmann en Aletty Braun.

Bibliotheek Heeze.

Heeze-Leende

In 2013 dreigde de bibliotheek, die daar pas twee jaar gevestigd was, uit het dorps huis in 't Perron in Heeze-Leende (Noord-Brabant) te verdwijnen. Op initiatief van betrokken bewoonster Annemie van Asten werd er actie ondernomen: dankzij de inspanningen van Stichting Vrienden van de Bieb en (vanaf begin 2017) Stichting Bibliotheek Heeze-Leende kon het tij gekeerd worden. Voorzitter Ben Pollmann en lid Aletty Braun lichten de gang van zaken toe.

Pollmann: 'Door de bezuinigingen was er een soort negatieve spiraal ontstaan. Initiatieven van Bibliotheek De Kempen waar wij onder vielen waren er veel minder, de gemeente vond dat een aanwijzing dat de bibliotheek weinig meer voorstelde. In 2013 was zo het punt bereikt waarop bij verdere bezuinigingen de bibliotheek zou moeten verdwijnen. Als Vrienden van de

'Bijsturen als je merkt dat de wind anders gaat waaien'

Bieb zijn we met de politiek gaan praten, waarna de bezuinigingen werden stilgezet. Maar: wij waren vrienden van de bieb, maar wij hadden geen vrienden. Niet bij De Kempen, die bekeek ons argwanend, en de gemeente vond ons ook niet leuk. Toch zijn we gewoon doorgeslagen. We hebben een symposium georganiseerd, dat was buitengewoon: met Hans van Breukelen en Job Cohen erbij.'

Braun: 'Cohen mailde ons: "Vertel! Laat weten wat jullie willen!" Wij hebben hem gevraagd of hij dagvoorzitter wilde zijn. Dat heeft hij echt uitstekend gedaan. We vonden het fantastisch, natuurlijk.'

Pollmann: 'Op de eerste rij zaten de burgemeester, de portefeuillehouder, andere wethouders, mensen van Brabantse

bibliotheken. Er was een sfeer en een stemming van: het kan niet wezen dat dit verdwijnt! Integendeel: we gaan het invullen op de moderne manier. We hadden het geluk dat door een portefeuillehouderwisseling het klimaat bij de gemeente veranderde. We hebben de gemeente aangeboden om gezamenlijk een visie op de bibliotheek te ontwikkelen. We hebben de Stichting Bibliotheek Heeze-Leende opgericht, naast de Vrienden, want dat is een wat informelere club van actieve mensen: we wilden dat niet met formele rollen vermengen. De Stichting kreeg van de gemeente de opdracht om een intermediaire rol te gaan vervullen, toe te zien op het bibliotheekwerk, en stelde daar subsidie voor beschikbaar. Wij moesten ook

de keuze maken: wie gaat het doen? We hebben een aanbesteding gedaan. Bibliotheek De Kempen, Bibliotheek Dommeldal en Karmac deden mee. Bij Karmac voelden wij niet de binding met de bevolking die ons doel was. Uiteindelijk vonden we Dommeldal de beste keuze. Die zag het als een pilot, ze hadden een visie 2020, en namen het voor lief dat ze ons erbij kregen. Want dat is heel ongewoon: voor de rest doen zij alleen met gemeentelijke zaken. Je kunt je voorstellen dat dat af en toe even territorium zoeken is.'

Een plan van jullie is om op de bovenverdieping wat voor 12- tot 18-jarigen te gaan doen.

Pollmann: 'Wij hebben daar het initiatief voor genomen maar Dommeldal sluit aan. Het gaat om een verbouwing, we moeten eerst geld bij elkaar krijgen. We hebben een derde partij gevonden, de Rabobank. Die stelt als voorwaarde dat hun geld ingezet wordt op het moment dat de verbouwing doorgaat. Dat is fantastisch. Want het is een soort hefboom. Als het niet doorgaat, ben je dat geld ook kwijt. En daar is de gemeente gevoelig voor. Het wordt ingericht met ander meubilair en er komen studieplekken. Er worden cursussen gegeven, uitvoeringen. Allerlei activiteiten.'

Jullie organiseren klassenbezoeken?

Braun: 'Dat valt onder de professionaliteit van de Bibliotheek Dommeldal. Als Vrienden van de Bieb en als Stichting hebben we gezorgd dat het open blijft, dat er een nieuwe opdracht ligt, dat we vanuit de politiek zekerheid hebben voor een aantal jaren. Vervolgens ga je zeggen: wat kunnen wij nog meer doen als stichting? En dat is die bovenverdieping afmaken, er activiteiten als schrijversbezoeken organiseren. Het zou heel fijn zijn als je als kleine bibliotheek een naam hebt met schrijversbezoeken.'

Die naam hebben jullie al, als je ziet welke schrijvers inmiddels op bezoek zijn geweest of nog zullen komen: onder anderen Arthur Japin, Griet Op de Beeck en Adriaan van Dis. Je noemde als een doel: binding met de bevolking.

Pollmann: 'Die binding moeten we houden, en daarbij de andere kernen voorzien van bibliotheekwerk. We willen er punten vestigen met een beperkte collectie, in

samenhang met de scholen. Er komt in Leende een multifunctionele accommodatie, daarin willen we graag een vast bibliotheekpunt. We hebben een heel goed gesprek gehad, maar wel gezegd: wij en Dommeldal helpen jullie daarbij, maar dat schept wel een verplichting. Er zit al iemand uit Leende in de Raad van Advies, we willen graag ook van Leende uit iemand in het bestuur hebben. Dan kunnen we het werk iets meer spreiden, en je verbindt je beter met die gemeenschappen. Ook politiek is dat belangrijk. Verschillende raadsleden en twee van de vier wethouders komen uit Leende. Als we daar het draagvlak willen houden, moeten we zorgen dat we goed met Leende verbonden zijn. Voortdurend de vinger aan de pols houden is belangrijk. We dienen plannen in, maken een jaarplan, samen met Dommeldal. Het is van wezenlijk belang om op het netvlies van die politiek te blijven. En bij te sturen als je merkt dat de wind anders gaat waaien. Dat alles lopen we nu een aantal keren per jaar in gesprekken langs: hoe loopt het? Dat is ook een stukje verantwoording afleggen, we voelen dat heel sterk. Je krijgt geld van de gemeente, dan moet je ook laten zien wat je doet.'

Zie ook: www.vriendenvandebiebheezeleende.nl.

Zelhem

In Zelhem (Gelderland) deelt de bibliotheek het pand met een landelijk bekende galerie. Ze zijn zozeer met elkaar verbonden dat ze ook de naam delen: Galerie Bibliotheek Zelhem. Er kwamen boven wat in feite een Kulturhus is donkere wolken te hangen toen

de gemeente overwoog in het pand seniorenwoningen te vestigen. Een petitie van de Stichting Vrienden van de Bibliotheek Zelhem leverde ruim 2500 handtekeningen op om dit te voorkomen – wat bij een inwoneraantal van 6000 aangeeft hoezeer de bibliotheek bij de inwoners van Zelhem leeft. Twee Vrienden van de bibliotheek, voorzitter Johan de Boer en secretaris Bert Elschoot, lichten de gang van zaken toe. Om te beginnen is er de vraag hoe een voormalig huisarts betrokken raakte bij de oprichting van een bibliotheek in het dorp.

De Boer: 'Indertijd had je uitleenposten. Toen de Wet op de openbare bibliotheek kwam, moest je bij 10.000 inwoners een openbare bibliotheek hebben. Het toenmalige gemeentebestuur vroeg mij om dat vorm te geven. Zo was ik dus bij de oprichting van deze bibliotheek betrokken. En ook bij de oprichting van de galerie. Ik moest me dus gaan verdiepen in wat een bibliotheek is, en welke vormen van bibliotheken er zijn. In Scandinavië was het Kulturhus begonnen, ik dacht: dat kan hier ook, want er was in Zelhem geen cultuur, er was hier niks. Laten we die bibliotheek dan ook tot een Kulturhus maken. Vandaar dat we in de galerie met kunst bezig zijn gegaan. Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft geholpen bij de inrichting, er kwamen muziekkuitvoeringen, een filmhuis. Een heel multicultureel centrum boven de bibliotheek.'

Elschoot: 'Het filmhuis zit er niet meer, maar we hebben nog altijd vijf tentoonstellingen per jaar, we zijn daar nog steeds allebei actief in. En het loopt, kunnen we wel zeggen, als een tierelier. Mensen komen uit het hele land. Ook de muziekkuitvoeringen zijn er nog steeds, echter op een andere plek'

De Boer: 'We stellen professionele kunst tentoon, het is geen amateurgebeuren.'

